

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul
Geneindestraat 4
6301 HC Valkenburg aan de Geul

Valkenburg aan de Geul

Datum: 08 februari 2024

Betreft: Advies ASD over de Woonzorgvisie Valkenburg aan de Geul 2023-2030

Bijlage: 1

Geacht College,

De Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul (hierna: ASD) is gevraagd een advies uit te brengen over Woonzorgvisie Valkenburg aan de Geul 2023-2030¹.

De ASD heeft in zijn overleg met de samenstellers van de woonzorgvisie uitleg gekregen op gestelde vragen, open overleg kunnen voeren en enkele suggesties kunnen voorleggen. Ook 'voorzieningen', 'zorg en ouder worden in de dorpen' en 'leefbaarheid' waren onderwerp van gesprek.

De ASD is blij met de totstandkoming van de woonzorgvisie voor de gemeente Valkenburg aan de Geul en hoopt dat onderstaand advies een bijdrage kan leveren aan de uitvoering.

ADVIES:

Creëer een ruim budget voor een toegevoegde projectleider.

De ASD realiseert zich na bestudering van de woonzorgvisie dat vanwege:

- de complexiteit van deze materie;
- de zwaarte van de voorliggende opgave;
- de invloed die een uitvoering dan wel maatregel op het ene terrein heeft, gevolgvijkelijk invloed heeft op andere terreinen;
- het grote aantal betrokken partijen en afdelingen;
- de impact voor jaren op alle inwoners;

het voorgestelde actieplan onmogelijk gerealiseerd kan worden zonder duidelijke projectleider en adviseert u dan ook hier ruim budget voor vrij te maken.

Wees alert op gehanteerde termen

In de Woonzorgvisie komt een aantal malen de term 'eigen inwoners' voor.

De ASD acht het gebruik van deze term op zijn minst onaardig, dan wel problematisch en verwarring scheppend. En op zijn slechtst ongrondwettelijk. Wij adviseren u het gebruik van deze term in de woonzorgvisie te heroverwegen.²

¹ Woonzorgvisie, Valkenburg aan de Geul 2023-2030. November 2023.

² Het nieuwe (d.d. 17-02-2023) en dus huidige artikel 1 van de Grondwet luidt:

"Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan".

De ASD is blij met de aandacht die de gemeente geeft aan het beleid rond armoede en schuldhelpverlening en hoopt dat bovenstaand advies daaraan een bijdrage levert.

In de bijlage bij deze brief vindt u een nadere motivering van het advies.

De ASD ziet graag uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groeten,
namens de ASD,

W.P. Bolt, H. Roffelsen, A. Wagemans
Werkgroep Woonzorgvisie: A. Wagemans, J. Lambrichts, W.P.Bolt

Bijlage

MOTIVATIE:

De gemeente Valkenburg aan de Geul¹ staat voor enorme uitdagingen.

Om enige daarvan te noemen:

- groter wordende kloof tussen zorgvraag en zorgaanbod
- flinke gezondheidsachterstanden ten opzichte van Nederland
- toename van aantal chronisch zieken
- door een laag opleidingsniveau, armoede, eenzaamheid een verminderde zelfregie en grote verschillen in wijken en gemeenten (de sociaal economische status en de welvaart opleidingsniveau en arbeidsverleden metingen zijn relatief laag)
- een hoog eenzaamheidservaren`
- een zwakke sociale cohesie
- hogere kosten per verzekerde
- groeiend personeelstekort binnen de sector zorg en welzijn
- verkleining van het mantelzorgpotentieel
- hogere stress ervaring door gezondheid en armoedeproblemen
- hoger risico op angststoornis en of depressie
- hoog zorggebruik in vergelijking met Nederland zowel voor jeugd als in de WMO
- noodzaak aan regionale en integrale overstijgende aanpak.
- een achtergesteld woningaanbod bij de vraag
- een dreigend overheidstekort met een 'ravijnjaar' voor de gemeentelijke financiën in het vooruitzicht.

De ASD adviseert niet over de gemeentelijke financiën. Dat wil niet zeggen dat hier geen aandacht voor is.

Naar het oordeel van de ASD heeft het minder zin te proberen de bovengenoemde complexe problemen lineair op te lossen. Indien men complexiteit de baas wil dan is een betere benadering alle belanghebbenden in de linie deel te laten nemen aan horizontaal overleg². De grotere betrokkenheid zorgt daarmee voor groter begrip en draagvlak. Ook is, gezien de tijdsduur, het gemakkelijker om wisseling in bezetting op te vangen. Bovendien kunnen complexe uitdagingen beter benaderd worden op een ander niveau dan waar ze ontstaan zijn.³ Daarnaast kan het opstellen van een matrix behulpzaam zijn.

Een kwalitatief sterke projectleider is daarbij onzes inziens absoluut noodzakelijk.

Voor deze investering geldt: de kost gaat voor de baat.

Van terughoudendheid...

De wens om te reageren op de steeds duidelijker signalen die gaan over de relatie zorg, wonen, relatie jong en ouder en de verschillende woonwensen, heeft naast de wettelijke verplichtingen geleid tot de woonzorgvisie⁴.

¹ Overigens geldt dit voor meerdere gemeenten in onze omgeving.

² Complexiteit de baas?! 2014, TU Eindhoven, 978-90-386-3710-5

³ Voor de liefhebber: Phaedrus Liber I, VIII, Mulier parturiens.

⁴ De komende 'Regiewet' maakt regelingen wonen en zorg verplicht.

In eerdere contacten met beleidsmakers van de gemeente bleek er nog sprake van een voorzichtig woningbouwbeleid. De gemeente was terughoudend in een grondpolitiek. De ASD signaleerde vanuit de samenleving een dringende behoefte van met name jongeren aan nieuwe en andere woonvoorzieningen. Waar ouderen blijven wonen en om hun moverende redenen niet 'opschuiven', ontstaat er geen ruimte voor jongeren. Wel kwamen er woonvoorzieningen voor vermogende ouderen bij. Er is steeds meer druk op de woningmarkt ontstaan. Er blijkt een duidelijke behoefte om bestaand tekort aan verschillende soorten woonvoorzieningen terug te dringen.

Naar ambitie ...een breed gedragen woonzorgvisie?.

Voor de vernieuwde woonvisie 2023-2030, heeft de gemeente in het afgelopen jaren veel inspanning verricht. Onder de woonzorgvisie ligt een ander rapport: de uitgebreide 'Analyse Woonzorgvisie 2024-2023 Gemeente Valkenburg aan de Geul', samengesteld door het bureau Innovatie en Development uit Meerssen.

De woonvisie is meteen een woonzorgvisie geworden. Belangrijke (keten)partners hebben een bijdrage kunnen leveren. De woonzorgvisie is gedurende een tijd voor aanvullingen en commentaar ter inzage gelegd. Daarmee zijn de mensen in de gemeente toch voorzichtig in beeld gekomen. De inwoners en de gemeente staan voor een grote maatschappelijke opgave. Daarom is er gedegen onderzoek verricht en zijn heel veel elementen in de bovengenoemde Analyse opgenomen, zoals: de bijzondere bevolkingssamenstelling naar leeftijd en wijk, de krimp op een aantal gebieden, de dreigende tekorten aan mantelzorgers, bijzondere doelgroepen, enzovoort.

Deze hoeveelheid draagt eraan bij dat het een complex geheel is geworden. En, moeten we helaas constateren, heeft het mede veroorzaakt dat het toch een 'bureaustuk' is geworden. Het gebruik van afkortingen maakt het er ook niet gemakkelijker op.

De woonzorgvisie blijft ook wel wat abstract, 'hoog-over'. Op afstand van burgers. De tekst zelf geeft ook aan 'voor wie' of 'over wie' het gaat in de visie. Een van de vier ambities is om, vanuit het perspectief van de inwoners, de woonzorgvisie te realiseren. En men wil dit doen door de leidende principes, uit het goedgekeurde beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026, te volgen. De ASD denkt iets genuanceerder over de gebruikte terminologie. De Adviesraad heeft dit al eerder aangegeven.

En toch is er hier en daar voorzichtige deelname aan openbare bijeenkomsten en inspraakrondes. Zo kon gedurende de maand september iedereen reageren op de 'kansenkaart wonen'.⁵

Maar op de een of andere manier 'lukt het nog niet zo' inwoners zelf te laten deelnemen. Om een andere betrokkenheid te faciliteren moet er wellicht toch iets anders gedacht worden bij de invulling van de uitvoeringsprogramma's.

⁵ (zie: www.doemee.valkenburg.nl).